

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Per Olav Aslaksen	77 64 22 01	27.4.2016	2016/2110 - 2	561
Jan Gunnar Brattli	77 64 21 81			
Brynjar Jørgensen	77 64 21 73	Deres dato	Deres ref.	
Hans Rønningen	77 64 20 47	17.3.2016		

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 - Majorstua
0301 Oslo

Uttalelse til søknad om tillatelse til å bygge Reinelv kraftverk i Lyngen kommune

Fylkesmannen viser til brev fra NVE, datert 9.3.2016, vedrørende høring av søknad fra Blåfall AS om tillatelse til bygging av Reinelv kraftverk i Lyngen kommune. Fylkesmannsembetet har en rekke ansvarsområder som bl.a. omfatter natur- og miljøvern, landbruk, reindrift og samfunnssikkerhet. Alle disse ansvarsområdene omfattes av Fylkesmannens helhetlige beslutning i uttalelsen.

Konklusjon

Fylkesmannen i Troms har denne uttalelsen til søknaden:

Fylkesmannen kan akseptere utbygging av Reinelva under forutsetning av at det pålegges minstevannføring på minimum 5-persentilnivå (sommer 210 l/s, vinter 70 l/s).

Om det gis konsesjon, må det stilles vilkår om revegetering av rørgatetrásé og andre områder der det gjøres terrenginngrep. All revegetering må skje med stedegne arter. Det må ikke sås med frø eller frøblandinger av arter som ikke forekommer på stedet. Fortrinnsvis bør torv og plantemateriale fjernes forsiktig og lagres slik at toppdekket kan legges tilbake i etter ferdigstillelse. Det bør forutsettes at fagkompetanse på revegetering benyttes.

For fossefall er minstevannføring for å sikre vanndekket areal og bunndyrproduksjon et viktig avbøtende tiltak. Det samme er oppsetting av hekkekasser på egnete steder, slik som i avløpstunell fra kraftverk. Avbøtende tiltak for fossefall som er Norges nasjonalfugl må inngå i vilkår for kraftverk som gis konsesjon.

For anleggsperioden må det inngå i vilkårene at det gjøres avbøtende tiltak for å unngå forstyrrelse av stedegent dyreliv, og for å unngå at det settes kjørespor i våtmark og andre sårbare områder. Tidspunkt for anleggsarbeid må også avtales med det berørte reinbeitedistriktet.

Reinelv kraftverk vil utnytte et fall på 128 m fra inntaket på 134 moh. ned til kraftstasjonen med utløp på 6 moh. Rørgata er planlagt 1470 m lang, og skal graves ned på sørsiden av elva. Det er planlagt 100 m ny vei til kraftstasjonen. Midlertidig vei opp til inntaket vil bli

tilbakeført etter anleggsperioden. Eksisterende veier vil bli benyttet. Middelvannføringen er 750 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,5 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,5 MW og gi en årlig produksjon på 4,8 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1500 m lang elvestrekning av Reinelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 210 l/s i sommersesongen (1.5 – 30.9) og 70 l/s resten av året.

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Reinelv kraftverk med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinje.

1 Samfunnssikkerhet

Troms Fylke er ikke selvforsynt med kraft. Småkraftverk bidrar i liten grad til å fylle opp leveringssikkerheten vinterstid, som er den mest utsatte årsperioden. Prinsipielt ønsker Fylkesmannen at eksisterende kraftanlegg moderniserer og øker sin effektivitet, samt der det er mulig, å opparbeide magasinerer for å sikre større effekt uttak og levering vinterstid.

Vi gjør oppmerksom på at all aktivitet i områder med mulig skredfare i aktsomhetskart, samt inngripen med anleggsveier og rørgater så kan dette øke faren for jordskred og snøskred (flom i sidevassdrag). Ved fjerning av skog, kan dette endre utløsningsområder for snø- og stein skred. Klimaendringer medfører gjerne kraftigere og hyppigere nedbørmengder, dette må en ta høyde for i planleggingen og i analysene. Som det fremgår av kartmateriale er det registrert snøskred og jordskred utenfor aktsomhetskart for utløpsområde. Dette er en indikasjon på endringer.

Eventuelle aktiviteter i anleggsfasen og driftsfasen må forankres i en ROS analyse gjennom sivilbeskyttelsesloven § 14 og etter plan og bygningsloven § 4-3 for hvert av anleggene. Analysene sendes respektive kommuner og objekt eier(e) før oppstart av aktiviteten.

2 Natur- og miljøvern

Rapport med utredning av konsekvenser for biologisk mangfold (BM-rapport) konkluderer med at utbygging vil ha ubetydelig negativ konsekvens for naturtyper, liten negativ konsekvens for karplanter, moser og lav, middels negativ konsekvens for fugl og pattedyr og liten negativ konsekvens for fisk og ferskvannsbiologi. Samlet vurdering for nevnte tema er liten negativ konsekvens.

2.1 Naturtyper og artsmangfold

Ved utarbeidelse av BM-rapporten er det ikke påvist viktige naturtyper i influensområdet. Det var heller ikke kartfestet naturtypeforekomster i området ved kartlegging av biologisk mangfold i Lyngen kommune i 2005. Ved ny kartlegging av naturtyper i Lyngen i 2015 ble området ikke undersøkt.

BM-rapporten oppgir ikke hvorvidt fossekall er observert i Reinelva. I følge artskart ble det observert fossekall i Sør-Lenangsbotn i april 2011. Det er også registrert to observasjoner av fossekall Jægervatnet (2009 og 2011). Ut fra elvas beskaffenhet mener Fylkesmannen at det ikke kan utelukkes at fossekall forekommer i Reinelva. Utbygging vil ha negativ effekt på hekkemuligheter og næringstilgang.

2.2 Arter av nasjonal forvaltningsinteresse

Dette er arter som det særlig vil være viktig å ta hensyn til og være oppmerksomme på, blant annet i planprosesser som berører natur og næringsliv. Særlig relevante arter av nasjonal forvaltningsinteresse er:

- Truete arter – arter med rødlistestatus kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU).
- Nær truete arter – arter med rødlistestatus nær truet (NT).
- Ansvarsarter – arter med mer enn 25 % av europeisk bestand i Norge (både rødlista og ikke rødlista arter).
- Fremmede arter – arter som er innført til Norge og er oppført på norsk svarteliste.

Av artsliste i BM-rapporten, fremgår det ikke at arter av nasjonal forvaltningsinteresse er påvist i influensområdet. I Naturbase er det ikke registrert arter av nasjonal forvaltningsinteresse som synes å bli direkte berørt av utbygging. Imidlertid er sjøområdet utenfor elva i begge retninger registrert som et svært viktig viltområde for flere arter sjøfugl, også noen rødlistede (Strann m.fl. 2005). Av Naturbase fremgår også at det er registrert to forekomster av hagelupin ved veien lite sør for planlagt kraftstasjon. Hagelupin er en fremmed art som ikke ønskes spredt i norsk natur. Eventuell utbygging og revegetering må gjennomføres slik at det ikke bidrar til økt spredning av hagelupin.

2.3 Akvatisk miljø

Det er ikke registrert bestander av anadrom fisk i Reinelva. Lokale kilder har opplyst at det forekommer stasjonær røye og eksemplarer av tilfeldig oppvandrende sjørøye.

BM-rapporten har vurdert det som lite sannsynlig eller helt usannsynlig at det forekommer elvemusling eller ål i Reinelva. Av rapporten kommer fram at opplysninger om bunnfauna ikke finnes.

Elva er, ut fra dette, vurdert å ha liten verdi for fisk og ferskvannsbiologi, og rapporten oppgir at konsekvensen for fisk er liten negativ. Fylkesmannen er ikke uenig i denne vurderingen, men siden søknaden også oppgir at det fiskes litt i elva, og at redusert vannføring kan ha effekter på fiske, kunne det ha vært på sin plass med en mer spesifikk vurdering av hvordan forekomst av fisk faktisk vil bli påvirket. Vil elva være tapt som fiskebekk, eller kan den fortsatt ha et visst potensial? Dette kommer ikke fram i BM-rapport og søknad.

2.4 Minstevannføring

Reinelva hører til vannforekomst 203-54-R *Jægervatn-Lyngstuva bekkefelt* i vannområde Lyngen-Skjervøy, vannregion Troms. Vann-Nett angir at økologisk tilstand er god. Risikovurderingen er ingen risiko. Miljømålet er satt til god økologisk tilstand. Utbygging kan medføre risiko for at miljømål etter vannforskriften ikke kan nås. For å sikre at miljømålet nås, er det nødvendig å iverksette avbøtende tiltak i form av tilstrekkelig minstevannføring.

Tiltaket vil medføre en reduksjon i vannføringen i Reinelva. Planlagt minstevannføring tilsvarer 5-persentilen for sommer og vinter på henholdsvis 210 l/s og 70 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 70 l/s. 5-persentil sommer utgjør 28 % av middelvannføringen.

Siden det ikke er gjort spesifikk utredning av hvordan omsøkt utbygging vil påvirke forhold som vanddekket areal og dermed økosystemer og arter knyttet til vann, er det vanskelig å gi en eksakt uttalelse til foreslått minstevannføring. Ut fra kjente miljøverdier i Reinelva er det likevel Fylkesmannens vurdering at foreslått minstevannføring bør være tilstrekkelig til å opprettholde et fungerende akvatisk økosystem. Om utbygging medfører at det ikke er mulig å nå miljømålet god økologisk tilstand, må det vurderes om utbygging er forenlig med vannforskriftens § 12.

2.5 Landskap

Søknaden beskriver området i forhold til Nasjonalt referansesystem for landskap. Landskapsverdi for tiltaksområdet er vurdert som middels, B2 som omfatter det typiske landskapet med enkelte uheldige inngrep.

Søknaden viser ikke kart over inngrepsfrie naturområder, men gjør rede for at INON-status ikke vil bli endret, siden eksisterende vannverksinntak allerede utgjør et inngrep. Inntaket er ikke registrert i INON-basen hos Miljødirektoratet, noe søker mener beror på en feil.

De vesentligste landskapsvirkningene vil være en større inntaksdam, redusert vannføring i elva og ryddegate for rørrasé vil utgjøre et vesentlig større inngrep enn dagens til dels gjengrodde traktorvei til inntak for vannverket.

Elva slik den er i dag, består av en veksling mellom stryk og kulper som må forventes å ha en viss opplevelsesverdi. Ved redusert vannføring forventer Fylkesmannen at strykene vil fremstå som reduserte etter utbygging, men vi vil anta at minstevannføring på foreslått nivå vil være tilstrekkelig til å opprettholde vannspeil i kulpene.

Siden inntaksdammen må bygges høyere enn eksisterende vannverksdam, forventer vi at dette vil gi et større inntaksbasseng som vil ha en noe sterkere visuell virkning. I perioden like etter utbygging kan inntaksdammen sammen med rørgata komme til å dominere landskapet i en mindre skala. At det legges til rette for god revegetering av alle terrenginngrep, er derfor viktig, men det er også viktig at terrenginngrepene begrenses i omfang siden man må forvente at rørgatetraseen kan være synlig i flere tiår etter utbygging.

2.6 Friluftsliv

Om brukerinteresser er det i søknaden oppgitt at det foregår noe fiske elva, og at traktorveien forbi eksisterende vannverksdam benyttes som innfartsåre til fjellområdene. Langs veien finnes bålplass og trimpostkasse.

Søker vurderer at fiske kan bli påvirket av redusert vannføring, og at opplevelsesverdi av elva kan bli mindre av samme årsak. Støy fra anleggsarbeidet vil redusere opplevelsesverdi under utbyggingsperioden, mens arbeidet også vil begrense adkomsten langs traktorvei. Søker forutsetter likevel at det skal være mulig å passere anleggsområdet til fots.

Det som ikke er fanget opp av søknaden, er at Lyngen kommune for kort tid siden har lagt kartlegging og verdisetting av friluftsområder ut på høring. Tiltaksområdet omfattes av to områder i denne kartleggingen. Det er områdenummer 18 Sør-Lenangen – Eidstranda, og områdenummer 20 Lenangen lysløype. Begge er gitt høyeste verdi A-viktig.

3 Landbruk

Tiltaket berører ikke dyrka jord eller dyrkbar jord, jf. kartlag på Kilden, NIBIO. Kraftstasjonen er planlagt anlagt på et areal klassifisert i AR5 som åpen fastmark (ikke tresatt). I konsesjonssøknaden er det opplyst at arealet ved kraftstasjonen brukes noe til beite. I konsesjonssøknaden er det opplyst at torv og vegetasjon vil bli lagt til side under graving av rørgroft, og at disse massene vil bli brukt som topplag etter igjenfylling. Forutsatt at dette tiltaket gjøres, vil rørtraséen raskere bli revegetert og beiteressursene vil etter en tid ta seg opp igjen. Rørgata er planlagt lagt i groft som følger eksisterende adkomstveg til kommunalt vannverk. Dette berører i hovedsak arealer klassifisert i AR5 som åpen fastmark (ikke tresatt) og mindre produktive skogarealer. I Troms er lavproduktiv lauvskog og uproduktiv lauvskog slått sammen til ett areal som fremstår som uproduktivt i AR5. I realiteten vil deler av arealet som fremgår som uproduktiv skog på AR5 være produktiv skog. Det vil ut fra dette være sannsynlig at noe produktiv skogareal berøres. Det vurderes likevel at planlagt tiltak i liten grad vil påvirke landbruksinteressene med negative konsekvenser. Det er ut fra dette ingen landbruksfaglige merknader til prosjektet.

4 Reindrift

Omsøkte småkraftverk er innenfor sommerbeiteområde (barmarksbeiteområdet) til Ittunjårga/Rendalen reinbeitedistrikt. Beitetiden er fastsatt til å være mellom 1.3 – 31.12, men ved normale driftsforhold vil reinbeitedistriktet flytte inn i området i april måned og ut igjen i oktober. Dette vil si at fra april til oktober vil området være i bruk som beite for rein. De lavereliggende områdene fra Jægervatnet og nordover er definert som kalvingsland. Dette inkluderer Reindalen som Reinelva renner gjennom. På grunn av topografien på halvøya, som er dominert av mange høye fjell, er distriktets ene flyttemulighet fra nord til sør, og vice versa, langs vestsiden av halvøya. Flyttraseen krysser Reinelva i området rundt eksisterende inntaksdam. Vestsiden av halvøya er også den siden som blir preferert av dyrene når de trekker. Reindriften nyttiggjør seg av tilgjengelig areal på en helhetlig måte og ikke som oppstykkende felt. For å sikre denne optimale bruken av tilgjengelig beite, er mobilitet en forutsetning. Dermed er det vesentlig at nye tiltak ikke kommer i konflikt med reindriften flyttveier jf. Reindriftenlovens § 22.

Anleggsarbeid vil spenne seg over mange måneder, og vil dermed føre til at det omkringliggende arealet i liten grad vil bli brukt som beite mens arbeidet pågår. Da reindriften bruker området gjennom hele barmarksperioden vil en gjennomføre av anleggsarbeidet når det ikke er rein i området bli vanskelig å gjennomføre i praksis, men et avbøtende tiltak er tilpassing av anleggsperioden etter reindriften bruk av området.

Kalvingsland er definert som særverdiområde for reindriften da reinen på denne tiden av året er svært sårbar for forstyrrelser. Kalvetunge og kalvende simler, samt kalvesimler i pregningstiden, vil ved forstyrrelse kunne kaste/forlate kalven. I tillegg til at dette er en dyrevelferdsmessig problemstilling, er det selvfølgelig en utfordring som vil forringe reindriften produksjon og dermed økonomi. Ved å tilpasse tidspunkt for anleggsperiode til etter kalvingsperioden vil de negative konsekvensene av en anleggsfase kunne reduseres.

Aktiv flytting av rein (bruken av flyttvei) forbi anleggsområdet vil bli vanskeliggjort i forbindelse med en anleggsfase og den medfølgende økte aktiviteten. Fylkesmannen er av den

oppfatning at i forhold til bruken av flyttveien, er det mulig å tilpasse anleggsperioden slik at den korresponderer med distriktets flyttmønster. Den økte menneskelige aktiviteten og støyen som en anleggsperiode vil innebære vil derimot føre til at dyrenes trekk forbi området vil minke i det tidsrommet anleggsperioden varer. Når anleggsperioden er over og aktivitetsnivået i området er tilbake ved det normale, vil muligheten for rein å trekke forbi vende tilbake.

Kraftstasjonens skisserte plassering vil etter Fylkesmannens syn ikke komme i konflikt med reindriftens bruk av området. Ut ifra tilgjengelige bilder og kart har fylkesmannen inntrykk av at en oppgradering av eksisterende inntaksdam i driftsfasen til småkraftverket ikke vil være til unødig hinder for reindrifts bruk av området, da både beite, flytt og trekk. Rørgaten skisseres utført som en nedgravd rør og således anser Fylkesmannen at denne i driftsfasen ikke vil fungere som stengsel for reinen og heller ikke ha noen negativ effekt på flyttveien.

Det vil være viktig med god dialog mellom tiltakshaver og berørte reinbeitedistrikt for å minimere ulempene anleggsperioden vil medføre. Tilpassing av anleggsperioden er en forutsetning for at tiltaket ikke skal komme i konflikt med viktige reindriftsinteresser og reindriftslovens § 22. En slik tilpasning er da og nevnt av tiltakshaver som et avbøtende tiltak.

5 Samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10 forutsetter at samlet belastning skal vurderes for påvirkning av økosystemer. BM-rapporten sier at utbyggingen vil gi mindre sedimentavsetning i et marint gruntvannsområde utenfor elveutløpet, og at det er vanskelig å si hvilken betydning redusert sedimentering vil ha for området som også utgjør et viktig viltområde. BM-rapporten viser til at det også munner ut andre elver i området, og at sumvirkning bør vurderes om det planlegges utbygging i flere av elvene. For Reinelva alene har BM-rapporten vurdert omfang og konsekvens som middels negativ. Fylkesmannen finner det vanskelig å ta stilling til denne vurderingen siden rapporten ikke gjør rede for hvilken betydning sedimentering fra Reinelva har i forhold til sedimentering fra de andre elvene som munner ut i området.

Generelt savner Fylkesmannen også en grundigere utredning av de samlede virkningene for reindriftsnæringen.

Med hilsen

Evy Jørgensen e.f.
miljøverndirektør

Per Kristian Krogstad
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.